

آداب و احکام

آداب و احکام آبروان مطابق فتاویٰ حضرت آیت الله خامنه‌ای

www.ketab.ir

و اداب ایزیان چاپ اول رقمی شلجی
۱۰۱۳۵۰۹۶
پال: ۸۰۰۰۰۰

نام کتاب: آداب و احکام ایزیان
نویسنده: حجت الاسلام عبدالاحد رضایی
انتها: حجت الاسلام کریم آزاد
مجموعه: مهیار سپهری
نوبت چاپ: اول
شماره: ۲-۳-۴
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۰-۲
لیتوگرافی، چاپ و صحافی
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

www.ketab.ir

مشارکت پژوهشی و فرهنگی

دفتر مرکزی: تهران، میدان استقلال، سعدی جنوبی، پلاک ۲، طبقه ی ستم
تلفن: ۰۲۱-۳۳۹۲۲۹۵۹ • نمایه: ۳۳۱۱۸۶۰۲
فروشگاه مرکزی: میدان فلسطین، ضلع شمال شرق، پلاک ۴ و ۵
تلفن: ۰۲۱-۸۸۹۲۱۹۸۰ • نمایه: ۸۸۹۰۳۸۴۳
مرکز پخش قم: بلوار نیایش، جنب مصلی قدس، پژوهشکده باقرالعلوم
تلفن: ۰۲۵-۳۷۷۴۰۳۶۹ • www.rbo.ir
www.intlpub.ir • Email: intlpub@intlpub.ir
• همه حقوق محفوظ است.

سرشناسه: خامنه‌ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ -
Khamenei, Sayyed Ali, Leader of IRI, ۱۹۳۹ -

عنوان و نام پدیدآور: آداب و احکام آیزیان مطابق فتاویٰ حضرت آیت‌الله خامنه‌ای مدظله / نویسنده عبدالاحد رضایی.

مشخصات نشر: تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین‌الملل، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۱۵۲ ص. ۱۳۱×۲۱ س.م.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۴-۸۵۳-۲

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: عنوان دیگر: احکام آیزیان.

یادداشت: کتابنامه: ص ۱۶۳-۱۶۴، همچنین به صورت زیرنویس.

عنوان دیگر: احکام آیزیان.

موضوع: آیزیان (فقه)

موضوع: Aquatic animals (Islamic law)

موضوع: فقه جعفری -- رساله عملیه

موضوع: * -- Handbooks, manuals, etc -- Islamic law, Ja'fari

موضوع: مواد غذایی -- فتاوا

موضوع: Food -- Fatwas

موضوع: مواد غذایی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام

موضوع: Food -- Religious aspects -- Islam

موضوع: مواد غذایی حلال

موضوع: Halal food

موضوع: فتواهای شیعه -- قرن ۱۴

موضوع: ۲th century -- Fatwas, Shiites

شناسه افزوده: رضایی، عبدالاحد، ۱۳۳۵ -

شناسه افزوده: سازمان تبلیغات اسلامی. شرکت چاپ و نشر بین‌الملل

رده بندی کنگره: BP۱۹۸/۶

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۳۷۹

شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۲۵۵۶۱

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیا

تاریخ درخواست: ۱۴۰۰/۰۴/۲۳

کد پیگیری: ۸۴۲۵۱۸۸

۱۱	• سخن پژوهشگرده
۱۳	• روش پژوهش در احکام اصناف
۱۳	• مرحله اول: تحقیق میدانی
۱۴	• مرحله دوم: گردآوری کتاب‌ها و مقالات هر صنف
۱۴	• مرحله سوم: گردآوری و مطالعه قوانین و مقررات هر صنف
۱۴	• مرحله چهارم: گردآوری سؤالات از منابع معتبر فقهی
۱۷	• بخش اول: آداب آبریزان
۱۹	• فصل اول: آداب عمومی خرید و فروش
۲۰	• گفتار اول: اذکار و اعمال مستحب برای برکت و رونق کسب و کار
۲۱	- اعمال مستحب قبل از رفتن به بازار
۲۱	- اعمال مستحب هنگام رسیدن به بازار
۲۲	- دعای خرید کالا
۲۳	- رونق کسب با قرائت سوره حجر
۲۳	- استحباب ذکر خدا در بازار
۲۵	• گفتار دوم: آداب مستحب و مکروه در خرید و فروش
۲۵	- آداب مستحب در معامله
۲۶	- آداب مکروه در معامله

۳۱ ..... فصل دوم: آداب ماهیگیری

۳۱ ..... • مقدمه

۳۲ ..... • صید آبزبان

۳۳ ..... - منشور اخلاقی صیادان

۳۵ ..... فصل سوم: آداب تغذیه

۳۶ ..... • گفتار اول: آداب ماهی خوردن

۳۶ ..... - ماهی تازه چه فایده‌ای دارد؟

۳۶ ..... - پس از خوردن ماهی برای رفع ضرر آن چه باید خورد؟

۳۷ ..... - گوشت ماهی چگونه است؟

..... - خوردن ماهی تازه کباب شده همراه با آب و نمک در چه موقعی توصیه

شده است؟ ۳۷

۳۸ ..... - چرا نباید تخم مرغ و ماهی را با هم بخوریم؟

۳۸ ..... - زیاد خوردن ماهی چه عوارضی دارد؟

۳۹ ..... - پس از خوردن ماهی چه کاری باعث سستی اندام می‌شود؟

۳۹ ..... - خوردن ماهی، کدام بیماری را تشدید می‌کند؟

۴۱ ..... * بخش دوم: احکام

۴۳ ..... فصل اول: احکام ماهیگیری و آبزبان

۴۳ ..... • گفتار اول: احکام صید آبزبان

۴۳ ..... • گفتار دوم: اقسام صید

۴۳ ..... - صید با ادوات

۴۸ ..... - پرتاب شدن ماهی

۴۹ ..... - تخلیه آب

۵۰ ..... - صید با حیوانات

۵۰ ..... • گفتار سوم: شرایط حلال شدن صید

۵۰ ..... - شرایط معتبر در صیاد

- ۵۲ ..... شرائط مالک شدن صید -
- ۵۶ ..... شرایط ماهی -
- ۶۱ ..... گفتار چهارم: حکم ماهیان وارداتی -
- ۶۲ ..... گفتار پنجم: طهارت و نجاست ماهی -
- ۶۳ ..... گفتار ششم: تخم ماهی -
- ۶۴ ..... گفتار هفتم: صید سایر آبزیان -
- ۶۴ ..... آبزیان حلال -
- ۶۵ ..... آبزیان حرام -
- ۶۷ ..... استفاده دارویی و غیر خوراکی از آبزیان حرام -
- ۶۹ ..... گفتار هشتم: جان دادن ماهی زنده -
- ۷۰ ..... گفتار نهم: قوانین و مقررات -
- ۷۰ ..... رعایت قانون -
- ۷۲ ..... مالیات -
- ۷۳ ..... رشوه دادن -
- ۷۵ ..... فصل دوم: احکام پرورش آبزیان -
- ۷۵ ..... گفتار اول: تغذیه آبزیان -
- ۷۶ ..... گفتار دوم: پرورش آبزیان حرام گوشت -
- ۷۷ ..... گفتار سوم: پرورش ماهیان آکواریومی -
- ۷۸ ..... گفتار چهارم: پرورش و نگهداری ماهی قرمز نوروزی -
- ۷۹ ..... گفتار پنجم: پرورش در مکان غصبی یا مال دزدی -
- ۸۱ ..... فصل سوم: احکام خرید و فروش -
- ۸۱ ..... گفتار اول: آگاهی به احکام خرید و فروش -
- ۸۲ ..... گفتار دوم: خرید و فروش شرعی -
- ۸۵ ..... گفتار سوم: قیمت فروش و مقدار سود -
- ۸۷ ..... گفتار چهارم: متفرقات خرید و فروش -

- گفتار پنجم: شرایط فروشنده و خریدار ۸۸
- معامله با بچه نابالغ ۸۸
- عاقل بودن طرفین معامله ۸۹
- معامله با سفیه ۹۰
- معامله با ورشکسته ۹۰
- اجبار در معامله ۹۱
- مالک بودن ۹۲
- معامله فضولی ۹۲
- گفتار ششم: معامله نقد و نسیه ۹۴
- فروش نسیه ۹۴
- دریافت دیرکرد ۹۵
- ربا در فروش نسیه ۹۶
- چک و سفته در معامله ۹۷
- پیش فروش ۹۷
- گفتار هفتم: فسخ معامله ۹۸
- گفتار هشتم: موارد جواز فسخ معامله ۹۹
- مغبون شدن در معامله ۹۹
- معیوب بودن کالا ۱۰۲
- جلوه دادن به کالا ۱۰۳
- شرط ضمن معامله ۱۰۳
- حق فسخ در مجلس معامله ۱۰۴
- تأخیر در پرداخت قیمت کالا ۱۰۴
- گفتار نهم: معامله حرام ۱۰۵
- فروش آبیان حرام گوشت ۱۰۵
- فروش ماهیان مرده یا بدون فلس ۱۰۶
- گفتار دهم: معامله با عمل حرام ۱۰۷
- کم فروشی ۱۰۷

- ۱۰۸ ..... دروغ و تهمت
- ۱۱۰ ..... غش و فریب در معامله
- ۱۱۳ ..... قسم خوردن در خرید و فروش
- ۱۱۴ ..... گفتار یازدهم: احکام مرتبط با خرید و فروش
- ۱۱۴ ..... معامله با معصیت کار
- ۱۱۴ ..... معامله با غیرمسلمان
- ۱۱۵ ..... بی‌مبالاتی صاحب کار
- ۱۱۶ ..... استخدام و کارکردن زنان
- ۱۱۷ ..... چانه زدن
- ۱۱۷ ..... گروه‌گذاشتن
- ۱۱۸ ..... اجاره مغازه
- ۱۲۰ ..... شراکت
- ۱۲۱ ..... واسطه‌گری
- ۱۲۲ ..... استفاده از اعتبار دیگران
- ۱۲۲ ..... دست‌مزد کودکان
- ۱۲۲ ..... اجناس جامانده یا متروکه
- ۱۲۳ ..... دریافت پول اضافی
- ۱۲۴ ..... اجناس تاریخ مصرف گذشته و دارای کیفیت پایین
- ۱۲۶ ..... توبه فروشنده
- ۱۲۶ ..... تقاص
- ۱۲۷ ..... ضمانت فرد امین
- ۱۲۷ ..... بیمه
- ۱۲۸ ..... متفرقه
- ۱۲۹ ..... فصل چهارم: موازین شرعی
- ۱۲۹ ..... گفتار اول: فراگیری مسائل شرعی
- ۱۳۰ ..... گفتار دوم: احکام نماز

- ۱۳۰ ..... وضو و تیمم
- ۱۳۰ ..... لباس نمازگزار
- ۱۳۱ ..... قبله
- ۱۳۱ ..... مکان نمازگزار
- ۱۳۲ ..... نمازگزاردن در مسافرت
- ۱۳۶ ..... گفتار سوم: خمس
- ۱۳۶ ..... وجوب خمس
- ۱۳۸ ..... تأخیر در پرداخت خمس
- ۱۳۹ ..... خمس سرمایه
- ۱۴۲ ..... تعیین سالروز خمس
- ۱۴۳ ..... خمس کارهای شراکتی
- ۱۴۴ ..... تصرف در مال متعلق خمس
- ۱۴۵ ..... نپرداختن خمس
- ۱۴۶ ..... پرداخت بانکی خمس
- ۱۴۶ ..... گفتار چهارم: رعایت حقوق دیگران
- ۱۴۶ ..... فروش در معابر عمومی
- ۱۴۷ ..... جلوگیری از پارک کردن ماشین در جلوی مغازه
- ۱۴۷ ..... گفتار پنجم: امر به معروف و نهی از منکر
- ۱۴۹ ..... گفتار ششم: متفرقه
- ۱۴۹ ..... صید لاهی
- ۱۵۱ ..... کتابنامه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ
 دین، برنامه زندگی آحاد بشر است که خداوند با ارسال حجج الهی در اختیار آنها قرار داده است و در هر دوره از زندگی بشر بر اساس شرایط و استعدادها موجود بشر برنامه‌های بهینه‌سازی زندگی در اختیار همه قرار داده می‌شود. در این دوره نیز فقهای عظام برای سهولت استفاده از دین برخی از دستورهای شرعی را در قالب دانش فقه به مخاطبان عرضه می‌کنند.

فقه، همه ابعاد و جزئیات زندگی انسان را در بر می‌گیرد و کاربردی کردن احکام تدوین شده زندگی روزمره مردم را بیشتر بر دین منطبق خواهد کرد؛ زیرا گاه ناآگاهی مؤمنین از احکام خاص مورد نیاز به غفلت از ادای تکلیف می‌انجامد. تدوین آداب احکام اصناف یکی از بسته‌بندی‌های کاربردی و نو در فقه است که کمک شایانی به ترویج و فرهنگ‌سازی سبک زندگی اسلامی می‌کند.

صنف تجار و بازرگانان یکی از اصناف بازار است که از دیرباز فقهای شیعه به آن توجه داشته و احکام خرید و فروش و سایر احکام آن را از نصوص دینی استخراج و بیان کرده‌اند و تدوین آداب و احکام صنف تجار و بازرگانان طریقی تازه برای استفاده ساده‌تر از فقه در زندگی است.

برای به‌بارنشستن این کتاب دوستان فراوانی با پژوهشکده تبلیغ و مطالعات اسلامی باقرالعلوم علیه السلام همکاری کرده‌اند؛ دوستانی که همراهی خالصانه و فعالیت‌های سخت‌کوشانه آنها در جمع‌آوری و طراحی سؤالات، پاسخ‌گویی و ارزیابی‌ها همواره رهین منت ماست. همچنین، از تلاش‌های جناب آقای حجت‌الاسلام رادحسینی، مسئول سابق واحد فقه پژوهشکده سپاسگزاریم.

در پایان، ضمن آرزوی پذیرفته شدن این کوشش ناچیز در درگاه فضل و رحمت الهی، امیدواریم این کتاب دست‌مایه‌ای مفید و کارآمد برای اصناف و مردم باشد. از همه خوانندگان این کتاب صمیمانه دعوت می‌کنیم تا از راه [@rbopajoh](mailto:rbopajoh) در ایتما ما را از نظرها، انتقادات و پیشنهادهای خود آگاه کنند.

پژوهشکده تبلیغ و مطالعات اسلامی

زمستان ۱۳۹۹